

Jugoslovenskom Sokolstvu!

Prilikom I. jugoslovenskog svesokolskog sleta u Ljubljani od 12. do 15. avgusta o. g. prirediće se takodjer prva jugoslovenska sokolska izložba, koja će nam prikazati razvoj i rad cjelokupnog Jugoslovenskog Sokolstva. Sletski odbor je pozvao sve župe, da skupe sav materijal i prirede najprije župske sokolske izložbe. Pozivljemo svu braću i sestre, da se late rada i da ne odlažu sa sakupljanjem materijala za izložbu. U svakom društvu, kod mnoge braće i sestara je pohranjeno mnogo lijepih uspomena na sudelovanje Sokolstva minulih godina. Sve to valja sakupiti i župi poslati. Svi ti predmeti vратиće se na zahtjev društvima i pojedincima neoštećeni, radi čega valja na svakoj stvari označiti vlasnika. Predmeti, koji se neće natrag zahtijevati, biće pohranjeni u budućem Sokolskom Muzeju. — Zdravo! *Starješinstvo Jug. Sok. Saveza.*

Predlog novom zakonu o ustrojstvu vojske.

Poslednji, krvavi i u istoriji čovječanstva nezapamćeni rat, u kome je naša otačbina izgubila preko dva milijuna svojih sinova u najboljem dobu njihova života, ostavio je za sobom tešku pustoš, ostavio je razriveno ekonomsko i finansijsko stanje zemlje, ostavio je za sobom onaj demoral, koji je sledbenik svakoga rata, a posledica svega toga jeste to, da su i političke prilike naše otačbine, koja je već zakoračila na pjeđestal ujedinjenja, još vrlo daleko od konsolidovanja. Na svima nama leži dužnost, da se založimo svim silama, te da vrtlog ove krize što pre i što srećnije prebrodimo.

Da bismo se spasili posledica moramo otkloniti uzroke. Da bismo sredili naše unutrašnje političke prilike, ili bolje reći neprilike, potrebno je što pre i što energičnije podići naš finansijski, ekonomski i moralni nivo.

Sva ta pitanja su naša opšta pitanja. Ona zadiru u naše opšte interese, ali ona baš naročito tangiraju našu zemaljsku odbranu, našu vojsku. Još u toku prošloga rata Amerika je istakla parolu: *Pobeda će pripasti onomu, u čijim se rukama*

nadje posljednja milijarda za izdržavanje rata. Posle svršenoga rata svi mi imamo već formirano iskustvo o tome, da je i u budućem ratu pored dobre vojske potrebna i jaka finansijska i ekonomska snaga zemlje. Vojnici budućnosti moraju razmišljati ne samo o dobroj organizaciji vojske, već i o dobroj ekonomskoj i finansijskoj organizaciji zemlje. U buduću strategiju mora se uneti jedan nov veliki odeljak: o ekonomskoj i industrijskoj mobilizaciji zemlje. A u toku mira sve dobre patriote, a na prvom mjestu vojnici moraju nastati svim silama da zemlju ekonomski i finansijski što više ojačaju.

Jedan od bitnih uzroka naše današnje ekonomske krize jeste oskudica radne snage. Rat nam je progutao dva milijuna radnika u naponu ljudske radne snage. Rat nam je za sobom ostavio preko jednog milijona invalida i ljudi za rad nesposobnih. Najzad rat nam je u podmladku podizanom za vreme ratne oskudice i bede ostavio buduću radnu snagu koja svojim radnim kapacitetom ni iz daleka neće moći da zadovolji uslove valjane radne snage.

Da bi se umanjile zle posledice što ih na državni život ima oskudica kvaliteta i kvantiteta radne snage, potrebno je što pre i što potpunije preduzeti u tome pogledu najenergичnije mere. Naj snažniji i jedini faktor, koji bi momentano mogao da umajni posledice oskudice radne snage jeste *vojska*, a faktori, koji bi mogli da ubrzaju naknadu radne snage, da ojačaju ekonomsko i finansijsko stanje i da podignu moralni nivo naše zemlje, jesu združeni *Sokolstvo i vojska*.

Po procentu usvojenome principima vojne nauke mi bismo imali u našim vojarnama kao stalni kadar da držimo oko 150.000 vojnika. Sa priraštajem populacije, koji će nam budućnost neminovno doneti, taj broj u budućnosti može da bude samo veći. Znači dakle da naša vojska apsorbuje najmanje oko 150.000 radnika u doba najbujnije radne snage ljudske. Skorašnji pokret za smanjivanjem broja vojnika, koji je izbio u parlamentarnim krugovima, iluzoran je. Radi jačine zemaljske odbrane i radi bezbednosti zemlje, nesme se ostaviti nijedan sposoban sin domovine bez vojničke naobrazbe. Reducirati iskustvom stečeni broj vojnika stalnoga kadra, znači riskirati da se izvestan broj za vojsku sposobnih mladića eliminira od

vojničke naobrazbe. Taj pak korak ne bi smeo odobriti nijedan dobar patriota.

No da bi se vojni budžet olakšao i da bi se u isto vreme i ekonomna snaga zemlje popravila, može se mesto ovoga smanjivanja broja vojnika pribeći smanjivanju roka službe u kadru. Mesto daljega teorijskoga razlaganja u ovome pravcu pustimo neka govore cifre. Danas služi u kadru 150 000 mladića. Njihov rok službe je godina i po dana (uzimamo u obzir pešadiju, a ne konjicu i artileriju gde je rok 2 godine). To znači da nam vojska apsorbuje 150.000 radnika, svakoga sa rokom službe od jedne i po godine dana, ili ukupno 225.000 radnih godina. Kad bismo taj rok skratili samo za 6 meseci, te ga sveli na jednu godinu dana, onda bi na 150.000 vojnika uštedili od dosadašnjega roka 75.000 radnih godina, ako u radnu godinu računamo 300 dana, znači da bi radnu snagu zemlje ojačali sa 22.000.000 radnih dana. Ako uzmemo da prinos jednoga radnoga dana iznosi danas samo 25 dinara, onda bismo u periodu službovanja jedne klase vojnika ojačali domovinu ekonomsko-finansijski sa 550 milijuna dinara. Ako tome dodamo da izdržavanje jednoga vojnika u kasarni staje državu ne više nego samo 15 dinara dnevno, onda bi se i u tome uštedilo 330 milijuna dinara, što bi sa onim ranijim iznosilo 880 milijuna dinara. No kako su ove cifre i radnoga prinosa i dnevnoga izdržavanja jednoga vojnika u kasarni uzete vrlo skromno, to ne ćemo preterati, ako rečemo da bi se skraćivanjem roka samo za 6 meseci doprinela državnim finansijama skoro *jedna milijarda dinara*.

Moglo bi se možda neko strogo vojničko gledište i pobuniti protivu ovoga predloga i prebaciti mu, da će se ovakvim skraćivanjem roka službe naša vojska demilitarizovati više no što treba, te da će dobiti oblik milicije. Takva primedba ne bi bila opravdana, jer se danas ima sredstava da vojska i sa ovako skraćenim rokom bude ne samo dobra nego čak i različna, da ničim ne ustupa dosadašnjoj vojsci, a možda da ima čak i po koju crtu bolju od naše dosadašnje vojske.

U ostalom ideja o skraćivanju roka nije novina niti je naš izum. Mnoge evropske vojske već su rešile to pitanje. Italija je već usvojila rok od godine dana, a u Francuskoj se

već u veliko sprema teren za smanjivanje roka službe na godinu i po, a po mogućnosti čak i na godinu dana.

Poslednja ratna iskustva očito nam dokazuju, da se vojska ni kroz najduži rok službe ne može potpuno spremi za rat. Kao ovaj prošli, tako će nam i budući ratovi donositi sobom iznenadjenja koja za vreme mira nisu u stanju da predvide ni najoštrij vojnički umovi. Da bi se vojnik navikao da podnosi ova iznenadjenja, potrebno mu je izvesno kraće ili duže vreme. Dalje, u ratu se javlja još jedan faktor, koji se ne može da unese u program mirnodobske obuke, a taj je faktor neprijateljska vatra sa kojom je vezana i opasnost od smrti. Sve to skupa čini da su za vojnika prava škola tek prvi meseci ratovanja.

Ako nam mirnodobska obuka stvori snažnoga i izdržljivoga vojnika, dobroga strelca, dobro disciplinovanoga i idejom nacionalne solidarnosti zapojenoga vojnika, onda je ona učinila sve što je mogla. Medjutim sve te vrline može jedan mladić da stekne još i pre stupanja u vojsku. A po izlasku iz vojske on će te osobine moći da sačuva jedino produženom svakodnevnom vežbom, koju mu vojska nije više u stanju da pruži.

Streljanje je veština i ono, kao i svaka druga veština, ne da se iz knjige naučiti. Ono uz jednu predhodnu i najnužniju teornu spremu traži stalnu vežbu radi usavršavanja. Tko ne vežba, taj gubi tu izdržljivost.

Društvo koje pomaže vojsci da dobije spremne, izdržljive i disciplinovane vojnike jeste *Sokolsko Društvo*. Ono čak daje vojsci ono, što joj kasarna nije u stanju da da, a to je *ideju bratske solidarnosti*, jer se u sokoļu nezna za razliku ni partijsku, ni plemensku, ni versku, ni stalešku. Sokolstvo, koje je personifikacija bratstva, nije sport, ono je jedna velika ideja koja sobom obuhvata fizičko, moralno i nacionalno vaspitanje omladine. I mi naročito udaramo glasom na to moralno i nacionalno vaspitanje omladine, jer su to dva faktora neophodno potrebna za konsolidovanje naših prilika.

Dajući omladini tu predhodnu spremu, koju vojska ima samo da uglača i zaogrne vojničkim plaštom, Sokolstvo omogućava vojsci da skрати rok službe u kadru, te na taj način i ekonomski i finansijski ojača domovinu. U zamenu za to

vojska bi skraćivanjem roka sokolima stvorila povoljne okolnosti za razvoj Sokolstva u najširim granicama, te bi tako naš narod kroz sokolsko bratstvo i jednakost manjpre došao do stvarnoga jedinstva.

Sokolstvo bi dakle pomoglo vojsci da ona održavajući svoju borbenu valjanost ojača domovinu ekonomski i finansijski, a vojska bi pomogla Sokolstvu da naš narod što pre dovede do stvarnoga duhovnoga i kulturnoga jedinstva.

Za našu budućnost dakle zajednica Sokolstva i vojske čini jedan moćan, jedan snažan i ničim nezamenljiv faktor. I soko i vojska došli su do ovoga saznanja još odmah po našem oslobodjenju.

Na sokolskome saboru u Novome Sadu, o Vidovu danu 1919. g., a u prisustvu vojvode Mišića kao izaslanika kraljevog, u prisustvu predstavnika kr. vlade, u prisustvu predstavnika Čeho-slovačkoga sokola, a uz saradnju 507 verificiranih sokolskih delegata Srba, Hrvata i Slovenaca izradjen je *Ustav Jugoslovenskog Sokolstva*.

Tom prigodom, a u tački 8. zaključka formulisano je, da se „*muška mladež ima da upućuje za vojničku izobrazbu*“, Zatim, da se „*organizacija sokolskih sletova ima izvesti prama načelima, koja zastupa vojska u pogledu rada masama*“. Kao nagradu za to „*sokolski obrazovani obveznik treba da imade pravo na skraćeni rok službe u vojsci i brže unapredjenje u podoficirske činove nego drugi obveznici*“. Radi te svrhe predložen je i naročiti način sokolske vežbe, koji te vežbe upućuje čisto vojničkim pravcem.

Tome saboru prisustvovali su najviši predstavnici državne civilne i vojničke uprave. Za stvar se bilo razvilo kod svih puno ljubavi i topline, pa ipak evo skoro pune tri godine sve je to ostala samo mrtva teorija, od koje do danas nije nijedno slovo privedeno u stvarnost.

Radi bolje i srećnije budućnosti naše domovine i radi što bržega stvarnoga ujedinjenja našega naroda to ne bi trebalo i dalje da ostane tako. I mi molimo Gospodina Predsednika Ministarskog Savjeta, molimo Gospodina Ministra Vojske i Mornarice, kao i celu Kraljevsku Vladu da se kroz novi zakon o ustrojstvu vojske ova stvar privede u delo, uvodjenjem naročitoga *sokolskoga roka službe*, po kome će svi so-

koli koji su kao izvršioци za poslednje četiri godine pred regrutovanje bili bezprekidno članovi *Jugoslovenskog Sokolskoga Saveza*, imati u stalnome kadru rok službe *skraćen za veličinu perioda jedne regrutske obuke*. Ako bi se dakle usvojila opšta obaveza služenja od 18 meseci, onda bi sokolski rok bio *12 meseci*. Uz ovo bi se mogle ukinuti sve druge olakšice predviđjene dosadašnjim zakonom o ustrojstvu vojske, izuzev oslobodjavanja jedinih hranilaca nejači. Djački rok sa pravom na polaganje ispita za rezervnoga oficira treba dozvoliti samo onim djacima, koji su ispunili pomenuti sokolski uslov.

Sokolski prednjaci pak da se upućuju u škole za rezervne oficire i da svoj rok odslužuju pod onim istim uslovima, pod kojima i djaci kojima je priznat djački rok.

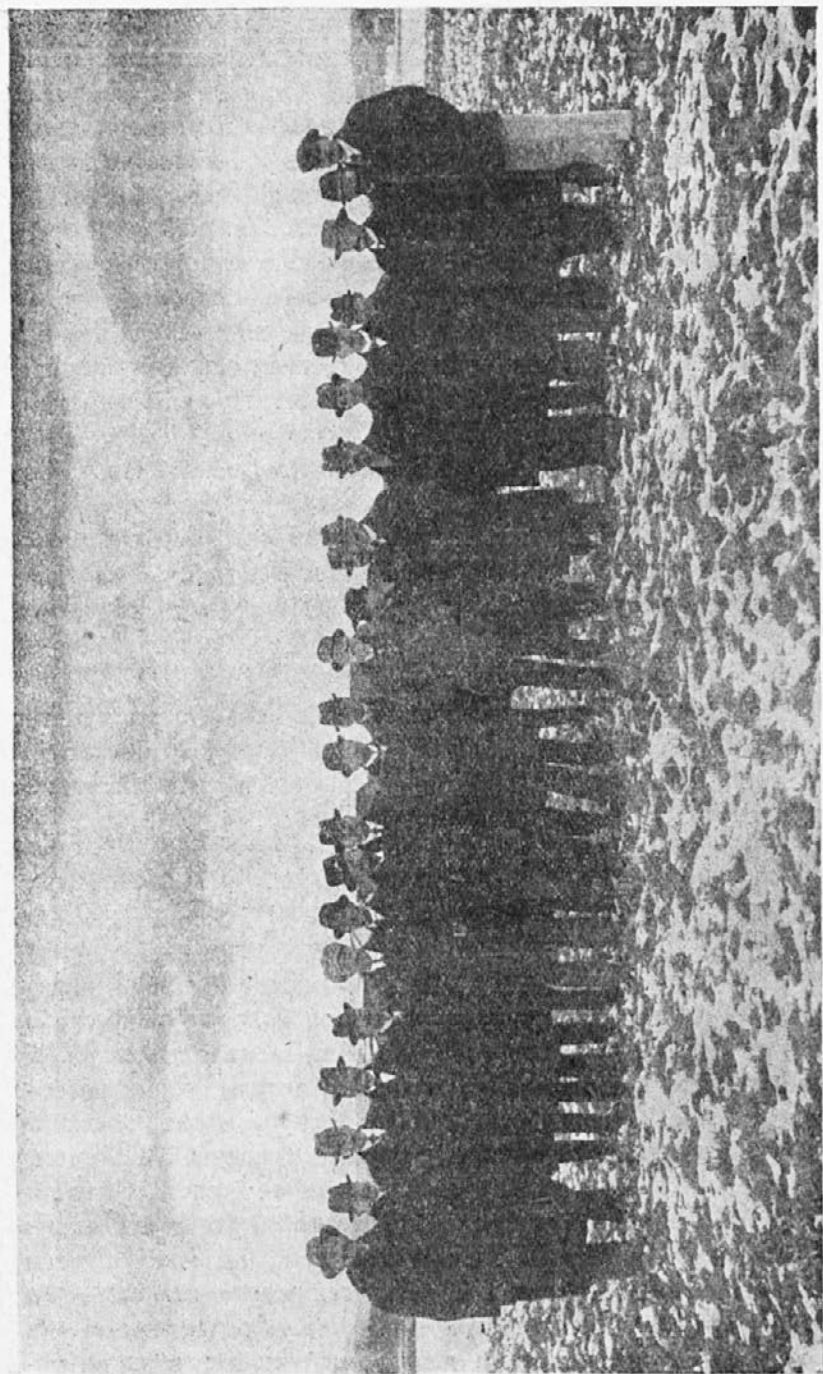
No da bi se i sokoli prednjaci i sokoli izvršioци mogli koristiti sokolskim rokom, oni moraju prilikom regrutovanja sa uspehom položiti *pristupnu ispit*.

Ovaj bi ispit polagali u mestu sedišta vojnoga okruga, a pred stručnom vojno-sokolskom komisijom, koju bi sačinjavale regrutne komisije vojnih okruga ojačane sa po jednim predstavnikom starješinstva sokolske župe i starješinstva dotičnoga sokolskoga društva, kome pripadaju sokoli koji se ispituju.

Program ovoga ispitivanja propisao bi Gospodin Ministar Vojni i Mornarice, a u sporazumu sa Jugoslovenskim Sokolskim Savezom. Kao baza za izradbu toga programa mogao bi se uzeti onaj program za vežbe izradjen od strane vojnih referenata na sokolskome saboru u Novome Sadu s tim da se tomu programu dodadu još i *vežbe iz gadjanja*, koje bi se izvodile u *streljačkim odelima sokolskih društava*.

Detalji ovoga postupka, kao i docnije produžne vojno-sokolske vežbe i vežbe iz gadjanja, koje bi svake godine imali da izvršuju sokoli, koji su odslužili svoj rok u kadru, propisao bi Gospodin Ministar Vojske i Mornarice u sporazumu sa Jugoslovenskim Sokolskim Savezom. Uvodjenjem ovih vojno-sokolskih produžnih vežbi i gadjanja učinila bi se velika ušteta vojnome budžetu, a po partiji za pozive na vežbu.

Radi svega pomenutoga trebalo bi u Ministarstvu Vojske i Mornarice ostvariti već davno projektovano *odelenje za So-*



Članovi odbora Jug. Sok. Saveza na sletištu u Ljubljani 10. XII. 1921.

kolstvo, koje bi pripadalo sastavu pešadijske inspekcije, a na čelu koga bi stajao jedan *oficir-soko* kao načelnik odeljenja.

Izvodjenjem ovoga projekta omogućilo bi se znatno smanjivanje vojnoga budžeta, omogućila bi se popravka ekonomskoga i finansijskoga stanja zemlje, podiglo bi se Sokolstvo, jer bi u soko stupao ogroman deo naše omladine, a naročito seoske, koja je sada u sokolu slabije zastupljena. Time bi se podigao kulturni i moralni nivo našega naroda, a sve to skupa ubrzalo bi konsolidovanje naših unutrašnjih prilika, i dovelo bi za vrlo kratko vreme do stvarnoga kulturnoga i duhovnoga narodnoga jedinstva i ojačalo bi našu otpornu snagu prema spoljnim neprilikama.

U nadi, da će Gospodin Ministar Predsednik, Gospodin Ministar Vojske i Mornarice i Kr. Vlada pri izradi zakona o ustrojstvu vojske imati u vidu ovu opravdanu predstavku našega Sokolstva čiji je jedini cilj *будućnost naroda i domovine*, mi sa blagodarnošću i poštovanjem pozdravljamo sokolskim

Z d r a v o !

Ljubljana, marta 1922. god.

Primedba. Prednja predstavka dostavljena Gospodinu Ministru Predsedniku, Gospodinu Ministru Vojske i Mornarice, i svima članovima kraljevske vlade Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

Како да оживимо рад у Соколству?

У 11. броју од 1921. год. „Соколског Гласника“ изашло је „Писмо једног старог соколаша“, а у наредном броју читао сам одговор бр. Зв. Пл.—а на ово писмо. У оба чланка третирано је у главном питање: заинтересовање шире јавности за соколске наступе и рад, и оживљење унутарњег соколског рада као средства за проширење соколских редова. До сада сам се колебао, да ли и ја да рекнем коју реч у овој ствари, и то за то, да не би морао и ја, као бр. Стари соколаш, на крају крајева написати оно: „молим вас, да ми опростите, ако сам кога увредио“. Јер из искуства знам, да је редак случај, да отворено и образложено нешто критикујете, а да не бу-

дете криво гледани или нападнути или у страну бачени са једним: „ти си сувише још млад“. Млад си, па ма имао и око 30 година, ма да си вежбач - стручњак и на справама и у лакој атлетици, и најзад макар да си пропутовао и пола Европе пратећи са отвореним очима свуда и сваку грану теловежбе. Али сада, — како ми било.

Што се тиче недовољног интересовања шире јавности за наше иступе и рад мислим да смо и ми сами томе криви. Истина, наше новине до сада нису довољно упућивале јавност на соколски рад. Но наша журналистика не стоји ни у другим стварима на потребној висини. Зато би ми сами требали узети у руку и извештавање јавности и рекламовање Соколства. Ми имамо просветне одсеке, нека им је и то дужност. Из искуства знам, да новине, а особито оне, које по мањим местима излазе, врло радо уступају и једну сталну рубрику за Соколство. Ако се нема увек оригиналних ствари, могу се ствари и прештампавати (наравно уз одржавање закона о штампи) или пре-рађивати. Главно је, стално будно држати интересовање за Соколство. Потребно би било још и то: да се сви чланци са соколским садржајем, ма где изашли и ма ко их писао, пошаљу културно просветном Одбору Савеза, који би ове изабрао и као посебну књигу, у сврху соколске пропаганде, издао.

Сада да пређем на унутарњи рад у Соколству. У нашем данашњем Соколству има фактично оног: „бар донекле досадног, сухог, стегнутог...“ Наглашујем оно у „нашем данашњем“ Соколству, јер у правом, Тиршевом Соколству нема тога.

Погледајмо рад наших соколских друштава: три године дана, дан на дан, само су на једним и истим слободним вежбама радили и ништа друго. Зар није то најблажије речено сухо?

Што рад у Соколству није у опће такав, какав би требао да буде, кривим, осим вођства самих друштава, вођства Жупа. Моје је уверење, да већи део Жупа не врши довољно своју дужност, као: одржавање везе између Савеза и друштава, а што је ваљда и најглавније, давање директиве друштвима. Ево пример: знадем Жупе'

које ни до дан данас ни са једном речи нису јавиле друштвима својим нешто о слету у Љубљани. И ако је свакоме друштву дужност и само да се интересује о сваком кретању и раду у Соколству, али тек и Жупе имају такву дужност.

Но то је узгред било речено а сада да се вратимо на главну ствар и упитамо се: да ли мора соколски рад да је „сух“? Ја мислим да не. Јер ми имамо средстава против оног „суhog“, само ми их не употребљавамо. На пример, саставни део Тиршевог система је и лака атлетика. Но о лакој атлетици не брине се довољно у Соколству нико, па чак ни најмеродавнији.

Узмимо осечки слет. Савез је на осечком слету за љубав лаке атлетике брисао надметање на справама (и зато: капу доле!), али даље није ишао. Као правила за надметање важила су она наша стародревна (копље у даљину, на пример, требало се је бацати из круга!), ма да наша браћа Чехословаци имају најмодернија правила за надметања. Мање реформе, као лествице за скокове, балван за одскок при скоку у даљину, доскочишта са песком итд. остале су на папиру. Па мете за трке нису биле измерене, а и метар за мерење није био увек при руци, тако, да се је и са канапом од ока мерило. А коначно надметање није се ни довршило, јер није било — времена. Надметање у слободним вежбама се морало у целости одржати, али надметање из лаке атлетике не, ма да Тиршев систем надметање (нагласујем реч: надметање) у слободним вежбама и надметање из лаке атлетике као равноправна надметања узима. Браћо, расписати надметања, прописати правила (ма каква да су), па све то не одржати, то свакако не утиче добро на вољу за рад.

Али главну кривицу запостављања лаке атлетике носе вођства самих друштава. Ова су крива, да су од више од хиљаде вежбача, који су у Осек дошли, само 35-оро (из 15 друштва) суделовали при надметању у лакој атлетици. Наравно кад се овако агитује за лаку атлетику: „Соколство није ту, да се награде добивају“!

Нећу да тврдим, да се по друштвима злонамерно греши у овоме погледу. По средини је мање-више не-

проучавање Тиршевог система и опћа неупућеност. Имао сам прилику да чујем тврдњу, да Тиршев систем у опће не обухвата вежбе из лаке атлетике (зато и ценим високо гест Техничког Одбора нашег Савеза у погледу привременог изостављања надметања на справама на осечком слету). Па ево у оба горе наведена чланка говори се о лакој атлетици тако, као да лака атлетика није спорт. Неупућеност могу још и са другим примером доказати. У многим соколским друштвима забрањива се члановима својима, да буду чланови и каквог другог, рецимо ногометног друштва. Чехословаци (види Соколски Гласник, 1922. бр. 2.) а и наша соколска правила немају против овога ништа, али ми смо ипак против!

А погледајмо поближе мало те јуначке игре или лаку атлетику. Смело тврдим, да су вежбе из лаке атлетике најздравије вежбе што се даду замислити. Док се слободне вежбе и вежбе на справама највише, и то већма у старим, прашним, нездравим соколанама вежбају, дотле је лака атлетика само под ведрим небом, на чистом ваздуху могућа. Док за вежбе на справама требамо скупocene справе, дотле за лаку атлетику не требамо ништа или само нешто мало издати, те су тако приступачне и за ширу масу, а и за сељаке (а и то нам је један циљ!). За скокове у даљину, за трке не треба нам ништа осим једне по земљи повучене црте, за бацање камена или кугле узме се један обичан камен или једна мера за вагу (гевихт). Даље код слободних вежби и вежби на справама иште се и некакво предзнање, док код лаке атлетике то није неопходно нужно. Па онда, по мојем мишљењу, лака атлетика и више одговара нашем славенском темпераменту него све друго. Ено наши момци, ратари - сељаци утркивају се, воле игре (млађи сиграју прескакуше, дакле скачу, Босанци бацају камен итд.)

Ево дакле вежбе, које садржавају живљег кретања, то јест више живота. Почнимо се занимати интензивније и са овом граном теловежбе тим пре, што није ништа ново, јер је већ саставни део соколског система. Вредно је покушати: свакако ћемо тиме унети у Соколство неког полета, нешто свежијег, а поред тога ваљада ћемо тиме и више гледалаца привући на наше иступе.

Фебруар. 1922.

М. Гр.

Dr. Riko Fux

Na završetku upravne godine društava i župa

U toku januara i februara o. g. održane su glavne skupštine društava i župa, na kojima je položen račun o radu prošle godine. Iz pojedinih izvještaja se vidi, da je rad Sokolstva prošle godine bio jako snažan, velik i mnogostran, da Sokolstvo može mirnom savjesti baciti pogled unatrag. Unutarnji organizatorni rad toliko se usavršio, da je bilo omogućeno redovno poslovanje i u društvima iz najudaljenijih krajeva. Jedinstvenost upravne organizacije provedena je, pa je time učinjen odlučan korak potpunom zbliženju udaljenih društava. Time je ujedno dana podloga dalnjem sokolskom radu, kome će se u buduće morati posvetiti više pažnje. Gledajući na savršen rad u prošloj godini moramo se obazrijeti na brojne greške i nepravilnosti, koje su neizbježne u tako ogromnoj organizaciji.

Prije svega hoću da istaknem, da je u većini župa veza između župe i njenih društava vanredno slaba čak nikakva, jer ima društava, koja i neznaju u kojoj se župi vode. Uzrok toj žalosnoj pojavi valja tražiti u slabom shvatanju dužnosti, koje vlada u pojedinima župskim starješinstvima. Većina župa shvaća svoju dužnost kao posredničku između Saveza i društava držeći, da je razošiljanjem saveznih uputa i okružnica njihov rad dovršen i potpun, što radja posljedicom, da rad u društvima zastaje, gubi se volja za rad i nastupa opća disorganizacija. Sve župe bez razlike treba da su načistu, da su najvažniji dio Savezne organizacije čijom pomoću Savez vrši svoje zadatke. Svaka župa ima svoj zaokružen teritorij sa manjim brojem društava, što olakšava provodjenje onog sitnog istrajnog rada od društva do društva, koja šire i jačaju sokolsku misao kod članstva. Svaka župa je u prvom redu zvana, da odgaja sokolske radnike u društvima, u prvom redu prednjake, zatim funkcionare i t. d. župa, vodeći računa o svojim društvima, treba da vrši stalan i neprekidan nadzor nad radom društava i tako treba da izravno utiče na smjer sokolskog rada u društvima. Tim nadzorom može odmah da

uklanja sve nedostatke i sredi sve prilike. Glavna dužnost pada na župski prednjački odnosno tehnički odbor. O njegovom radu i agilnosti zavisi sav rad u župi i odgoj članstva. Nažalost moramo istaći, da su rijetki župni prednjački odbori, koji bi svoj poziv valjano vršili. Opažamo takodjer, da župe ne posvećuju dovoljne pažnje društvenim priredbama, što je onda uzrokom, da društva godine i godine nastupaju s istim rasporedom, s istim vježbačima, i s istim vježbama. U društvima se takō svake godine stalno i vježbaju isti vježbači za nastup, dodje nekolicina novih, a inače rad miruje. To nije sokolski rad, a nije ni svrha naše organizacije samo priredjivanje javnih vježbi. Po tom sudi javnost o našem radu i po njemu nas ocjenjuje. Posljedica je neaktivnosti župskih prednjačkih zborova takodjer ono običajno svakogodišnje natjecanje s društvenim nastupima, koji slijede jedan za drugim tako, da se društva ne mogu ni odmoriti od neprestanih nastupa. To umara vježbače, slabi društva i redovan sokolski rad. Vježbači gube volju za rad, a troše se finansijski, jer ovake priredbe danas stoje mnogo žrtava. Osim toga se opaža još jedna žalosna pojava, da take priredbe obično i nisu zapravo sokolske, jer se stalno traži finansijski uspjeh — a moralni je često sporedan. Zato je dužnost župa, da protiv ovih nesokolskih neispravnosti oštro istupe i dovedu u red društvene i župne nastupe. Savez je u tom pravcu izdao ponovno odlučne odredbe — a dužnost je župa, da ih izvrše.

Živahnijim radom župa postaće veza izmedju župa i društava uža, a društva će se onda većim pouzdanjem obraćati svojim župama, pa se neće događati kao dosada, da se društva, usprkos svim organizatornim odredbama, stalno Savezu obraćaju, jer da nemaju od župa nikakve koristi. Većim radom župa otpašće takodjer prigovor, kao da Savez ništa ne radi, jer da ne priredjuje svake godine 5—10 javnih nastupa. Sokolski rad je u prvom redu rad u sokolani. Tu je naša škola — tu mora biti koncentrisan sav naš sokolski život.

Kad bude svaki naš član toga svjestan, uvjeren sam, da ćemo lako pristupiti vršenju strogog sokolskog programa.

Ovim retcima htio sam iznijeti neke najveće greške u našoj organizaciji, pa želim da imaju uspjeha, da tih grešaka do prve naše jugoslovenske olimpijade nestane.

Соколска одбрана.

I.

Са нашим народним ослобођењем, којему је Соколство допринијело одлични удел, Соколство није завршило своју мисију; што више нас соколе чека још један велики посао. Наша млада домовина Југославија није још потпуно сређена, а посла још на претек на све стране — а и непријатеља има доста. Ту треба да соколска мисао не стане у пол пута, већ мора преузети једну велику дужност на себе — а та је оружана одбрана.

И ако се не да ни замислити, да би ми могли нашу слободу, прам толиких непријатеља одржати, без наше добре и храбре војске, морамо настојати, да ју по могућности што више замиенимо. Бити ће то велико патриотско дјело, давши као прави соколи доброг војника, а нашој држави ћемо тиме приштедети велике издатке, које потребује наша оружана сила. Зато треба да се Соколство што више стопи са војском.

Сватимо нашу дужност онако, како је већ пред две и више тисућ година сватио као прву дужност сваки честит „*civis romanus*“ и био спреман у сваком часу, да и оружјем у руци служи својој домовини.

Немојмо гледати у нашој војсци неку несимпатичну институцију, како смо навикли гледати то, док смо били под Аустријом.

Она војска није имала нашу заставу, нашу кокарду (— изузам „домобранаца“ — али и та се називала: *Угарско Хрв. Слав. Далм. домобранство* са мађарским грбом и круном Св. Стјепана —) нити се служила нашим језиком. Али онда смо радо и истицали, да смо пацифисте и антимилитаристе...

Уочимо ли сву борбу пацифиста све до данас, морамо признати, да је тај племенити пацифизам још увијек једна — *утопија*. Прошли велики рат и садашње стање у циелом свиету јасно показује, да је људски род још веома далеко од тога, гдје не ће сила одлучивати о праву и неправди... а и ми смо члан тога људског друштва, па доклен не ће они други да одбаце оружје — не можемо ни ми.

Буде ли Соколство потпуно војнички извјезбано, тако да може у сваки час војску надопунити и замијенити — питање разоружања за нас ће бити безпредметно, јер као соколи стојимо увијек као стража, те нас преварни нападај, дошао он од које му драго стране, не може изненадити.

Не заборавимо ни то, да је баш овај највећи рат показао, тко је био добар војник. Погледајмо само на Енглезе и Американце. Шпортом тјелесно одгојени — поред здравог тиела имали су и срца и показали оним, који су своју војску градили на многогодишњем касарнском дрилу — да су бољи од њих, и да се не треба губити толике године у беспослици. Држава, као војна власт имаде се постарати, да се Соколству стави све оно на диспозицију, што треба једној доброј војсци. Ту треба уз пјешадију исто тако гојити у Соколству у првом реду коњицу, коју може држава од своје војничке коњице по потреби одступити соколу за вјежбе и свечано наступање. Ту није довољно којих десетак коња, већ ако је потреба и циеле ескадроне. Исто тако имаде се гојити и вјежбати у свим другим оружјима, као артилерија, авијатика, морнарица итд.

У здравом тиелу, здрав дух, била је и буде парола свих славенских сокола. То је било средство, да се постигне циљ: слобода. И она је ту — али данас се не смије разумијевати, да је доста скакати и вртити се на пречи — и да је тиме потпуно соколској идеји удовољено. — Они који се само тиме задовољавају, нека остану на пречи и нека се даље врте — али нека се не зову соколи, већ *Турнферајн* или штотод слично.

Ошон И.

Prilog karakteristikci Nejugoslovenskog Sokolstva

II.

Iznosimo sada samo dvoje: pismo što ga je g. Ulčnik, tajnik društva na Vilsonovom trgu u Zagrebu, cirkularno razaslao na Jugoslov. Sokol. Društva, u nameri da iza ledja udari

Jugoslov. Sokolstvu. I sretni smo što možemo odmah — kao drugi deo, kao „sledstviya zlodjeystviya“, da damo i odgovor na to pismo.

Pismo g. Ulčnika glasi doslovce ovako:

Dragi brate starješina

Zgb. 24./I. 1922.

u

Čitamo u zagrebačkim novinama, a i u Vašem listu „Razkovanii“, da je u Vašim društvima nastao nesklad, a naročito u Sokolstvu, kojeg su uveli naši Veliki „Jugoslaveni“ demokrati. Rezultat toga je taj da si ti brate starješino izabran na čelo društva, a demokrate i političari su doživjeli poraz.

Dragi brate kako si iz novina saznao, mi smo ovdje prekinuli svezu sa Jugoslavenskim Sokolskim Savezom. To se je dogodilo ne možda zato što mi bi bili protivnici Narodnog Jedinstva. Sve se to događa zato što se u našoj nesretnoj državi pod krinkom Jugoslavenstva i narodnog jedinstva hoće da protura i narine Veliko Srbstvo. Hoće nas se pobalkanizirati. Uvidili smo kako u državnom i narodnom pitanju idemo nazad i u rasulo, da se to događa i u Sokolstvu.

U sadanjem našem Sokolstvu sve se je baziralo na nekoj sili i teroru, a demokratizma ni za lek. Slovenci su ostali Slovenci, Srbi su ostali Srbi a samo mi Hrvati moramo se pretopiti u neke „Jugoslaveni“ da tako nas nestane, a po mogućnosti da postanemo velikosrbi.

Ovo nije demokratski.

Jug. Sok. Savez stvarao se je bez pitanja širokih sokolskih krugova. Sve je išlo na silu. Danas se rezultati toga vide. Sada kada ne mogu da ljude u Sokolstvu prikupe, utekli su se u militarizaciju Sokolstva.

Mi ništa ne imamo protiv toga da vojnici u Sokolu vježbaju, ali tuj se neka vojnici prime na sokolski život, a ne da se Sokoli vuku u kasarne i da se ide za militarizacijom Sokolstva. Militarizam nije demokratski, pa makar bila to i domaća vojska. U vojsci se služi od sile. Sokol je demokratska institucija, koja se temelji na slobodnoj volji, a kao takav može on jedini da bude prava

Narodna vojska.

Pri Sokolu ne treba politike, ali su je današnji sokolski vodeći krugovi uveli i to demokratski po Pribičevićevom uzoru.

Sokolstvo je slavenska ideja dakle treba da se u Sokol okupe svi Slaveni, a je li se to danas provadja, gdje su Bugari, Poljaci, Rusi i Rusini. Zar se bez ovih naroda može Slavenstvo zamisliti. Današnji sokolski vodje u Ljubljani ne poznaju zemljopisne karte. Oni misle da Slavenstvo mogu predstavljati oni sa Česima. To ne valja.

Mi u Zagrebu vidjeli smo sve te pogreške htjeli smo je popraviti ali se to nije dalo. Predlagali smo tri Saveza (Hrvatski, Srpski i Slovenački) a pod jednim vrhovnim Jugoslavenkim. Ljubljanski Savez je to odbio.

I zato smo iztupili iz Jugoslavenkog Sokolskog Saveza, pa smo na njih upravili pismo, koje smo dali odštampati u „Hrvatu“ i koje ti ovdje prilažemo.

Pozivamo i vas braćo u da se s nama združite, te da nam pomognete oko uzpostave pravog hrvatskog Sokolstva, u kojem ćemo gojiti tlo za iskreno i bratsko Narodno jedinstvo. Kada to postignemo, biti ćemo pravi iskreni Jugoslaveni. To želimo postići na jednakopravnosti svih Srba, Hrvata i Slovenaca. Bez hegemonije. Zagreb je bio uvijek žarište svakog iskrenog narodnog jedinstva, a i sveslavenstva, ali sve na širokoj slobodnoj volji.

Za sada se obraćam ja na Tebe brate starješino i to zato da čujemo što vi mislite i sudite o našem stanovištu. Ako ga odobravate a vi se onda obratite na mene kao tajnika „Sokola“ Zagreb, Wilsonov trg, br. 5. ili na samo društvo. Čim dobijemo Vaš glas mi ćemo se Vama odmah službeno javiti i početi skupnu suradnju.

Piši nam dragi starješino imali u Dalmaciji još sokolskih društvi, koja bi s nama mogla

Metnite u „Razkovani“ izvadak iz naše deklaracije (iz Hrvata).

Javi se što prije. Primi pozdrav s naše strane i pozdravi svu braću u Srdačni bratski zdravo.

Ivan Ulčnik

gradski porezni protustavnik i tajnik „Sokola“
Wilsonov trg. Zagreb, Mošinskijeva ul. br. 36.

Odgovor glasi ovako:

Na vaše nebratsko pismo od 24. I. o. g. saopćujem vam danas toliko, da sokolsko društvo u za vrijeme moga

starješinstva ne nasjeda nikakovom frankovačko - radićevskom tobožnjem sokolstvu, već ostaje vjerno jedino pravoj sokolskoj ideji, koju naš Jugoslav. Sokol. Savez u Ljubljani zastupa, te vam dovikujem: daleko od nas i sebi ruke! A još vam kažem, da sam vaše pismo poslao br. Jugoslav. Sokol. Savezu u Ljubljani, da se još više uvjeri, kojim se sredstvima vi sve služite.

Jugoslavensko Nesokolstvo.

„Tako nam se ne delilo perje,
Za života od naših kostiju“.

Ne samo „da treba celu ovu aferu izneti na javnost, i obavestiti otvoreno ceo narod“ nego treba sada, odmah, bez oklevanja i zatezanja rascistiti pojmove po sokolski: čisto, jasno i odlučno.

Ne valja samo „postaviti dobru prognozu i čekati da bolestnik sam po sebi ozdravi“, nego je potrebno, ako se radi o unutarnjoj zarazi, dati dobru dozu bilo oporog ili gorkog leka, ako li je pak spoljašnja infekcija, čvrsto i duboko zarezati u ranu oštirim nožem. Jer ono što se desilo u Zagrebu i još na dva tri mesta, može da prenaša svoj klice, dalje, na druga mesta živog organizma, u pokrajine, do najdalje periferije. Tomu pak treba na put stati.

Mi ovde u Primorju, koji smo za „naše Sokolstvo“ izdurali u teškoj, izloženoj borbi dobrih par godina pred rat, za rata, a duramo još više sada u poratnom stanju, mi ne možemo dozvoliti, da zgradu naše budućnosti ruše oni, koji su u njoj zaštićeni onako na tenane bitisali, zabavili se, širili se, i paradirali. Ne znajući ili ne hoteći od jednom znati, kako je za duge, teške noći u svim nepogodama bilo teško, mučno, gorko stati i ustati i ostate na obranu našeg Sokolstva — jugoslavenskog cilja, i čekati, zebsti, strepiti, da se nadjemo u toj našoj zgradi opet na okupu.

I tek što smo to izvojštali, što svrstali razbijene i okrnjene redove, tek što smo odpočeli ponovo ozbiljnim, prešnim radom, zar da dozvolimo, da ga ometaju oni, koji su najmanje trpili, najlošije branili, najkasnije se izložili?

Nama ovde duž Primorja, bilo je još pre rata dolazećim u Zagreb jasno, da u tom bivšem središtu ima najmanje moralne snage, i pravog sokolskog poleta, da ima predosta ličnih ambicija, koterijskih trzavica, i da ima dosta takovih, koji nose samo ime i odoru Sokola, ali im je srce daleko od svega, što je sokolsko i naše i narodno, zajedničko . . .

Ne, draga braćo!

Možemo stvar posmatrati „bez žalosti“ ali ne bez srčbe, ne bez gnjeva.

Jer iako nismo upućeni u pojedinosti, koje su dovele do raskola, a od šta nam i te pojedinosti, kad znamo, da su taj još zaostali talog uzmutile opet samo lične ambicije, koterijske podvale i nesokolsko shvaćanje!

Mi toga trpiti ne možemo, ne smemo, ne ćemo. Ne možemo: jer je plemenska podela pre rata bila samo prividna, ne smemo, jer bi time pomogli i mi sami rušiti temelje zajedničke zgrade, ne ćemo trostruko ne ćemo, jer moramo ispovediti pred državom, pred Slavenstvom, pred svetom: da smo j e d n i i j e d n a k i. Da svi imamo jedan put, jedan pravac, jedan cilj, da postoji jedna jedina nerazdeljiva, nerazlučiva, nerascpljiva S o k o l s k a s v e s t, da smo svikolici pregaoci i borci za budućnost svoga naraštaja i naroda.

Sve što god se zamisliti dade, što bi Zagrebačko Sokolsko društvo na Vilsonovom trgu ponukalo na raskol, nije dovoljno, da dozvolimo poremetit redove, rastrojiti snage, napustiti zajednički cilj.

I oni, koji su još na uzici predratnih kriterija, kojima je na očima kapak ropskog mentaliteta, neka se nazivaju orlovima, jastrebima, kobcima, ćucima. Sokolskog imena nisu vredni, niti im ga možemo priznati. Kako će taj spor nazadnjaka rešiti još jača celina: Savez Jugoslavenskog i Čehoslovačkog Sokolstva, to je unapred jasno.

Upravo stoga, jer verujemo u život i jer nam je život uskrснуo, ne ćemo u stara groblja, ne ćemo da se povampire sile, koje su nas za te duge noći gušile i krv nam sisale.

Zar bi mi Sokoli, živi, tada dostojni bili naših mrtvih, koji su prošlog rata prineli na svim mogućim bojištima svoja sokolska srca kao krvavu žrtvu na oltar zajednice, koji su svoje mučeničke kosti uzidali u zgradu jedine moguće naše zajedničke budućnosti!

I koji su, svetao im spomen, brojem velikim odrasli u krilu društava, koja malodušno, ne sokolski, ne jugoslavenski traže raskol.

„Tako nam se nedelilo perje,
Za života od naših kostiju“.

Dr. A. P.

Rijeka na moru 12. marta 1922.

SOKOLSTVO

I. JUGOSLOVENSKI SVESOKOLSKI SLET U LJUBLJANI.

Priprave za našu prvu olimpijadu su u punom toku. Pored sletskog odbora u kome je 38 braće i sestara, djeluje još 14 odsjeka. Svaki odsjek ima tačno odredjen djelokrug i potpun broj saradnika. Odsjeci su sve predradnje uglavnom dovršili, a rad se počinje sa izradjivanjem pojedinosti. Društva i župe dobivaju tačne upute o svemu. Nažalost moramo konstatovati, da neke župe odlažu sa pripravama čekajući na posljednji čas. Ako bude radi toga sletskom odboru otežan rad i ako zbog toga ne bude sve onako, kako treba, svaljivaće odgovorni funkcionari krivnju na sletski odbor, ne misleći na to, da na njih same pada odgovornost u prvom redu. Zato se pozivlju sva braća i sestre da pomno i savjesno čitaju sve upute i vrše sve naloge, koje izdaje sletski odbor bilo putem Sletskog Vjesnika ili Vjesnika T. O. bilo putem direktnih pismenih uputa upravljenih društvima. Mnoga društva čak i župe obraćaju se na Savez pitanjima o stvarima, koje su već objavljene u raznim listovima. Za to valja pažljivo čitati sve naše listove. Mnogi se izgovaraju na nerazumijevanje slovenštine u kojoj su mnoge upute objavljene. Vjerujemo da su neke stvari teže razumljive, ali bi bilo žalosno, kad ih se uopće ne bi moglo razumjeti. Pored sve dobre volje i svih teškoća koje su na putu ne da se sve udesiti.

Gradjevni odsjek je izradio sve nacрте za vježbalište. Radi oštre zime rad je bio zapeo, ali sada se nastavlja svom snagom. Vježbalište biće gotovo do 15. jula o. g.

Stanbeni odsjek je dovršio prethodne priprave za nastambu Sokolstva. Odsjek se dijeli na pododsjeke, kojima je zadaća pripraviti sve što je potrebno za nastambu braće i sestara u pojedinim dijelovima Ljubljane. Svaka župa mora imenovati za konak 100 članova po jednoga zastupnika, koji bi morali stići dva dana ranije na slet da srede poslove svoje župe. Prilikom dolaska društava odnosno župa u Ljubljani neće biti na kolodvoru nikakvih dočeka, našto već sada upozoravamo. Zastupnici župa dočekaće na kolodvoru svoje župe i odvesti ih na odredjena prenočišta. Odredbe stanbenog odsjeka valja strogo provoditi. Župe neka odmah naznače stanbenom odsjeku svoje zastupnike.

Redateljski odsjek je razdijeljen na ove pododsjeke: 1) policiški, 2) kontrolni odsjek za ulaze na vježbalište, 3) kontrolni odsjek za tribine. Redateljski odsjek ima jednu od najvažnijih dužnosti. Njegove odredbe se imaju beziznimno respektovati. Članovi odsjeka imaće vidljive znakove.

Priredjivački odsjek ima dužnost da organizuje razne priredbe za sletskih dana bilo kulturnog bilo zabavnog značaja. Odsjek radi svom snagom pa ima uglavnom gotove projekte za razne priredbe.

Financijski odsjek je preuzeo najvažniju zadaću u radu za slet. Izdaci za slet prelaze svotu od 4 milijuna dinara. Odsjek se mora pobrinuti za pokriće tih ogromnih izdataka. Svima društvima su razaslani sabirni arci za sletski fond, samo društva posvećuju — žalibože — premalo pažnje toj akciji. Tek nekoliko društava je dosada povratilo arke. Sve župe smo pozvali, da u svom djelokrugu organizuju financijske odsjke, koji treba da preuzmu organizaciju novčanih priloga. Župe nisu u tom pogledu ništa izvršile. Financijski odsjek izdao je veći broj lijepih sokolskih razglednica, koje će skoro biti gotove. Izdaće se i druge uspomene na slet.

Objave ostalih odsjeka objavljuju se u Sletskom Vjesniku, a objave Tehničkog odbora u Vjesniku T. O.

Glazba za proste vježbe članova i članica, koju je sastavio br. Pospišil je u štampi, pa će biti skorih dana gotova. Društva se pozivlju da se strpe, jer taj posao ne ide tako brzo. Onima, koji su glazbu naručili, biće dostavljena čim bude gotova.

Sletski Vjesnik. Društva, koja dobivaju Sletski Vjesnik neka plate primljene brojeve. List treba širiti među članstvom, a ne držati u zatvorenim ormanima.

Amerikanski sokoli za sletski fond. U americkom Sokolstvu vlada živ interes za slet, pa je sigurno da ćemo njihove zastupnike moći pozdraviti na letu. Sokolsko društvo u Clevelandu je poslalo po neumornom bratu Hudoverniku za sletski fond 10.000 K. Iskrena hvala braći!

MEDJUNARODNO NATJECANJE U LJUBLJANI

Medjunarodni savez gimnastičkih organizacija u Evropi čiji je član takodjer i naš Jugoslovenski Sokolski Savez prirediće prilikom I. jugoslovenskog svesokolskog sleta dne 11. i 12. augusta 1922. sedmo medjunarodno natjecanje u Ljubljani. U tom savezu je začlanjeno 12 saveza i to: 1) Federation Belge de gymnastique; 2) Union des Societes de gymnastique de France; 3) Union des Societes luxembourgeoises des gymnastique; 4) Češko-slovenska Obec Sokolska; 5) Dans Turnerbund; 6) Gymnastic Amateur Associations; 7) Federatione gimnastica nazionale italiana; 8) Koninklyk Noderlandsch Gymnastick Verbund; 9) Norges gymnastick Verbund; 10) Polska Sokolska Zveza; 11) Federationea Societatilor Romane de Gymnastick; 12) Jugoslovenski Sokolski Savez. Koliko je dosada poznato, spremaju se na natjecanje pored braće Čeha još Francuzi i Belgijanci. Za druge se saveze još nezna. Očekuje se, da će na natjecanje pristupiti 5—6 odjela. Naš savez takodjer sudjeluje. Svaki savez postavlja odjel od 6 vježbača i 2 suca. Propisi za natjecanje i vježbe su objavljeni u Vjesniku T. O. Nadamo se, da će naše župe najaviti dovoljno vježbača do mjeseca juna, da se olakša izbor odjela. Izabrani vježbači vježbaće zatim 2—3 mjeseca zajedno u Ljubljani pod vodstvom načelnika br. dr. Murnika.

JUGOSLOVENSKI SOKOLSKI SAVEZ

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokol. Saveza javlja da je dne 14. marta o. g. iznenada preminuo brat **Janko Kovačić**, član Tehn. Odbora Jugoslav. Sokol. Saveza. — Neka je neumornome sokolskome borcu večna slava.

Izključitve. Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza je na svoji seji dne 13. februara 1922. izključilo iz sokolskega društva v Gjurjevcu sledeće člane, ki so na občnem zboru nastopili proti Uje-

dinjenemu Jugoslovenskemu Sokolstvu: Lj. K. Satler, Janko Vodopija, Stevo Obrad, Mato Tandarić, Ivo Pijasek, Ivo Lang, Viktor Florijani, Stevo Bišćan, Mato Kovačić, Marija Senold, Ljubica Malich, Vl. Kovačina, Franjo Majcan, Hugo Graber, Jozo Gazdić, Milko Udbinac, Regica Saboti, Viktor Malich, Slavko Remenarić, Adolf Knappek, St. Kovačina, Ferd. Dostal, Franjo Kovač, Marija Veber. — Na isti seji je Starešinstvo odobrilo izključitev člana Ivana Kosca iz sokolskega društva I. v Zagrebu radi nesokolskega ponašanja.

Sokolsko društvo v Splitu je izključilo iz društva Ivana Alujevića, višjega računskoga svetnika, radi izdajstva, ker je pristopil v italijansko službu v Zadru. Župa in Savez so izključitev potrdili.

Sokolsko društvo v Rogaški Slatini je izključilo Alberta Gabrića radi nesokolskega vedenja. Župa in Savez so izključitev potrdili.

Sokolsko društvo v Mozirju je izključilo Matijo Goričarja radi nesokolskega vedenja. Župa in Savez so izključitev potrdili.

Sokolsko društvo v Sp. Šiški je izključilo iz društva Mirko Prošena. Župno predstvo in starešinstvo Saveza ta izključitev potrdila.

Sokolsko društvo v Reichenburgu je izključilo iz društva Drago Zemljaka. Izključitev je istotako potrjena od župnega in saveznega starešinstva.

СОКОЛСКА ŽUPA RIJEKA

Sokolsko Društvo Draga (Primorje) obdržavalo je svoju redovitu glavnu skupštinu dne 2. februara o. g. Na toj skupštini izabrani novi odbor, konstituirao se na sednici od 5. februara, kako sledi: Starešina: br. Ivo Kiselić; zam. starešine br. Hugo Stipanović; tajnik br. Ernest Fužinac; načelnik br. Rudolf Stipković; zam. načelnika br. Miro Pavletić; oružar br. Makso Veselić; načelnik kulturno-prosvetnog oseka br. Milan Tatalović; odbornici: braća Vjekoslav Kos, Marijan Bakarčić, August Margan, Fran Smokvina ml.; zam. odb.: braća Božo Kiselić, Benko Pavletić; revizori računa: braća Marijan Dobrila i Andre Vlačić.

СОКОЛСКА ŽUPA SPLIT

Sokolsko društvo u Omišu. Na 15. januara društvo je održalo glavnu skupštinu, na kojoj su braća tajnik, blagajnik i načelnik prikazali rad društva kroz prošlu godinu, te nam je ugodno javiti o napretku istoga u svakom pogledu. Društvo je priredilo u mjestu 2 javne vježbe i 1 akademiju, a izlet je priredilo u bližnje selo i dalo tu javnu vježbu. Prisustvovalo je i okružnom sletu u Sinju. Kruna rada društva jest uspjeh postignut na II. pokrajinskom sletu u Osijeku. Natjecao se je odio od 6 vježbača u prostim vježbama (jedini iz Dalmacije), te po uspjehu bio 14 od svih natjecatelja, i dobio malu diplomu. Za ovo, kao i za cijeli rad u društvu ide hvala prednjačkom zboru. Pri raznim patriotskim svečanostima društvo je uvijek korporativno učestvovalo. Velik je napredak u društvu, što se osnoveo ženski odjel sa lijepim brojem članica. Osnovana je i putna blagajna, jer se sprema oveći broj članova poči na slet u Ljubljani. Preko godine vježbale su se sve vježbe propisane od Jugosl. Sok. Saveza. Društvo posjeduje skoro sve potrebitije sprave. Nadamo se novom godinom imati zaslugom br. Milana Marušića, općinskog načelnika novu veliku i lijepu dvoranu u novoj školskoj zgradi. Na 22. januara održana je sokolska akademija s bogatim programom od 11 tačaka, u kojoj su sudjelovale sve vrsti članstva. Osobito su se istakle češke vježbe članica i naraštaja te podmladka izvježbanog po sestri Jakubičkoj (Českinji). Uspjeh je bio veoma dobar, a dvorana dubokom puna građanstva i članstva. Uprava je društva: starešina br. dr. Gjuro Mi-

mica općin. liječnik; podstarešina br. Ljudevit Samohod geometer; načelnik br. Josip Ursulić trgovac; tajnik br. Jakov Tomasović knjižar; blagajnik br. Šime Jakelić priv. činov.; odbornici braća: Stjepan Gudelj priv. činov., Rade Stanić radnik, Ludo Hofa radnik (Čeh); zamjenici braća: Nikola Cujmović trgovac, Ljudevit Ivezić vlasnik kina, Marko Lukić priv. čin.

Sokolsko društvo u Imotskom. Za vrijeme prevrata, kad se je svaki čovjek osjećao sretnim, što se je nakon toliko stoljeća ropstva, domogao žudjene slobode, kad je svaki duh bio sklon izmirenju i slozi, inicijativom nekih mjesnih rodoljuba bi osnovano sokolsko društvo. Na poziv promicateljnog odbora začlani se skoro sva mjesna omladina, te složno kao jedan prionuše radu tako, da nakon tri mjeseca društvo priređuje svoju prvu javnu vježbu, na kojoj je vježbalo 28 članova i 33 članice. Tim prvim uspjehom društvo stiče veliki broj pristaša, ali ni protivnika nije uzmanjkalo. Ti su se u početku nekako prezirno obazirali na društvo, kao na nešto, što im nije po volji, ali što im također ne može ni naškoditi, ali poslije prve javne vježbe uvidiše, da bi im društvo moglo postati opasnim protivnikom, te počeo napadati bilo u novinama, bilo javnim govorima. To nije ostalo bez uspjeha, jer se nekolicina od onih, što se začlaniše samo zato, da osvjetlaju svoj, tekom rata, pocrnjeli patriotizam, brisaše iz društva, ne navevši nikakav razloga. Ta okolnost potakne članove na još intenzivniji rad, ali se je u buduće dobro pazilo, koga se u društvo prima. Osim javne vježbe priredilo je društvo kroz prvu godinu svog opstanka izlete: u Proložac 15./VIII., u Glavinu 21./IX., zabave na: 27./I., 6./II., 30./IV., 5./VII., te 14 raznih predavanja. Broj članova koncem godine bio je: izvršujućih 53, pomagača 80, utemeljitelja 1. Druga godina (1920.) počela je sa upisivanjem podmlatka, te se na prvi poziv upiše ukupno 74 djece. Konstituirala se također „Kulturno-prosvjetno odeljenje“ i počme se raditi oko osnutka društvene knjižnice. Protivnici su prijekim okom motrili porast našega članstva, te su svim silama nastojali, da društvo sruše. Nekim roditeljima, čija su djeca bila u podmlatku, prikazaše društvo i svrhu mu u takovom svijetlu, da su mnoga djeca bila primorana žalosna srca ostaviti društvo, kojemu su bili dušom privrženi, ali koje su, krivnjom zavedenih oditelja, morali ostaviti. S ushićtom smo pozdravili osnutak društvene fanfare, koja je prvi put nastupila na godišnjoj javnoj vježbi dne 10/X. Od toga dana pa do danas fanfara prati svaki javni društveni istup. Kroz god. 1920. društvo je priredilo: 6 zabava, izlet u Proložac 15./VIII. i 17 kulturno-prosvjetnih predavanja. Broj članova koncem godine bio je: izvršujućih 67, podmlatka 152, pomagača 117 i 2 utemeljitelja. — Statistika godine 1921. najbolje pokazuje napredak društva. Kroz ovu godinu društvo je priredilo slijedeće: a) javne vježbe: 12./VII i 2./X (godišnja); b) izlete: na Kamenmost 21./III., u Posušje (Hercegovina) 30./IV. i Proložac 15./VIII; c) zabave: 4./I., 27./I., 16./VI. i 5./VII. i 12 pučkih predavanja. Osim toga društvo je prisustvovalo sa svojim članstvom i fanfarom sletu sokolske župe u Mostaru; gdje je radi svoje discipline bio na osobiti način od spomenute župe pohvaljeno. Društvena knjižnica broji preko 800 knjiga, koje su dijelom darovane od rodoljubnog gradjanstvali raznih patriotskih institucija, a dijelom kupljene. Osim toga konstituirali su se u društvo razni odsjeci, koji pohvalnom požrtvovnošću vrše svoju zadaću. Društvenih članova koncem god. 1921. bilo je: a) izvršujućih, prednjački zbor 8, četa 25, članice 28, muški naraštaj 24, ženski naraštaj 18, muška djeca 21, ženska djeca 20, fanfara 9, tamburaški odsjek 58, pjevački zbor 16, diletantski odsjek 18, kulturno-prosvjetno odeljenje 10; b) pomagača 120. c) utemeljitelja 2; d) dobrotvor 1. — Ukratko sam prikazao rad, napredak i porast društvenih članova kroz ove tri godine opstanka, te vesela srca konstatujem, da je društvo, usprkos svim napadajima, kojim je sa raznih strana bilo izvrgnuto, — ipak ustrajalo u čisto sokolskom duhu. Najviše nas u radu pometa to, što nemamo čestite sokolane, već moramo, da u tuđim i tijesnim prostorijama, obavljamo društvene poslove, što ubija u nama polet za svaki

daljni rad, a društvo često izvrgava ruglu i poniženju. Nadam se, da ovo par riječi neće ostati „glas vapijućeg u pustinji“, nego da će kompetentni faktori poraditi oko toga, da što prije dobijemo sokolanu, jer će tek tada društvo moći da razvije svu svoju djelatnost i da odgovara svojoj svrsi.

СОКОЛСКА ЖУПА БАЊА ЛУКА

Sokolsko društvo u Banjoj Luci na redovitoj glavnoj skupštini održanoj dne 22. januara 1922. izabralo je sljedeći odbor: starešina br. Mičo Baslać posednik; podstarešina br. Josip Mrzljak kot. predstojnik; vodja br. Uroš Stefanović trgovac; tajnik br. Milan Puhalo bank. činovnik; blagajnik br. Rudolf Cisarž drogerista; načelnik prosv.-kult. sekcije br. Dragutin Bajo profesor; spravar br. Franjo Davld želj. činovnik. Odbornici: br. dr. Stevo Moljević advokat, br. Rudolf Kanta zanatl., sestra Mila Jovetić priv. Zamenici: br. Milan Majstorović priv. čin., br. Ivan Šajinović rud. čin., sestra Mila Pikić priv. Revizori: br. Dragutin Čermak agronom, br. Savo J. Surutka trg.

ŠIBENSKA SOKOLSKA ŽUPA.

Sokolska župa u Šibeniku održala je svoju redovitu glavnu godišnju skupštinu dne 5. marta u dvorani šibenskog Sokola. Bili su prisutni odaslanici sedam sokolskih društava, a jedan je pismeno pristao na zaključke. — Starešina brat Marko Triva otvorio je skupštinu i pošto je pozdravio zastupnike društava, osvrnuo se na rad uprave kroz tri meseca od njena osnutka. Priznao je, da se je malo uradilo, ali ne zato, što je manjkalo dobre volje, ljubavi za Sokolstvo i shvaćanja, nego što su prilike Sokolstva u našoj župi veoma nepovoljne. Rat i talijanska okupacija uništila su nam društva, stariji su sokolovi u dugu vremenu zaboravili tačno vršenje dužnosti, izlenili su se, a mladi se nisu uzgajali. Nijedno društvo okolice nema prednjaka, dvorane, sprava, imovine, knjižnice. Sve treba iznova podizati i uređivati. Govori o svrši Sokolstva, o radu, ljubavi, snošljivosti i vršenju dužnosti. On sam nije joj udovoljio i u pogledu poseta sokolskih društava, jer su komunikaciona sredstva manjkava, neuredjena, a župa nema novčanih sredstava. Bio bi od potrebe jedan beskamatni zajam. Za ovo bi se morao zauzet brat. Savez kao i zato, da vojna vlast namesti u Šibeniku sokolske prednjake što su u vojništvu, a lenčare, na žalost svoju i Sokolstva, po kakvim zabitnim mestima bez koristi ikakve. Sokolska bi vlast morala dopustiti da sokolovi vežbaju u sokolskim dvoranama, jer su one jedine zgodne prostorije u mnogim mestima. Sve je ovo preporučio bratu prednjaku Jug. Sok. Saveza. Moli delegate da se zauzmu da društva unapred budu spremnija i tačnija odgovorima i izveštajima župi, koja je za sve odgovorna Savezu. — Tajnik brat Vlahović izveštuje da su se kroz g. 1921. osnovala na području župe sokolska društva u Skradinu, Dubravi i Zatonu. Bio je u istu svrhu u Zablauču i Krapini. U poslednjem se osniva. Šeta što demagozi i po selima hoće da Sokolstvo izrabljuju u strančarske svrhe. Ovo treba onemogućiti. U soku je svak samo Sokol i Jugoslaven. Ali ako ne treba gledati kod primanja u sokol na veru, pleme, stalež, mora se paziti na moral i na svest državnog i narodnog jedinstva. Neka se ne ide za brojem, već za ljudima. Malo ali ljudi, rodoljubi i sokolovi. Preporuča pretplatu na sokolske listove, nabavu sok. knjižica, Jug. Sok. Maticu, plaćanje poreza i garan. fonda. Ističe potrebu jednog tečaja za prednjake i prije ljubljanskog sleta jedne župne javne vježbe. Bili bi korisni i izleti u okolici, da se društva potaknu na življi rad. Ustaje proti alkoholizmu i igri u sokolskim društvima. — Blagajnik brat Montana veli, da župa nema nikakve imovine. Za dva meseca prošle godine nije se utezao porez. Trošak, što ga je učinila do sad župa preuzeo je na se brat šibenski sokol, na čemu u ime uprave zahvaljuje. Tekuće

godine morat će svak plaćat i to redovito. Dobar je primjer pokazao drniški sokol. Tuži se na neredovito plaćanje i poteškoće za prikupljanje garan. fonda. Misli, da bi se porez župi mogao povisiti. Preporuča redovito plaćanje. Tko ne doprinese za garan. fond sleta bit će isključen. — Revizor brat Radunić nije izvršio svoje dužnosti jer župa nema društvene imovine. On je imao prava da nadzire i rad uprave. Kao investitelji i on priznava i kao novi vodja šib. sokola, osvedočio se je, da su unapredjivanju Sokolstva župe velike zapreke na putu, ali se nada, da će se ljubavi i radom svladat sve poteškoće. Rad je uprave od skupštine bio odobren. Kod biranja uprave bio je izabran aklamacijom za starešinu brat Triva, ali se, radi silnih poteškoća, koje su na putu zdušnom vršenju ove dužnosti zahvaljuje. Kod pismenog tajnog glaso- vanja biran je opet jednoglasno. Radi sokolske stvari i discipline primio se. I ostala je uprava birana jednoglasno. Uprava je župe: Starešina: Marko Triva, profesor; zamenici: Josip Regner, općinski tajnik i Stevo Adum, ravnatelj Slovenske banke; tajnik: Ante P. Vlahović, učitelj; zamenik: Štefan Zaninović, učitelj; blagajnik: Ljubo Montana, ljekarnik; zamenik: Ivo Belamarić, trgovac; načelnik: Ante Fulgosi, mehaničar; predsednik prosvet. odeljenja: dr. Mirko Perković, profesor; zapisničar: Mirko Cvitković, činovnik. Svi u Šibeniku osim Regnera iz Drniša. Odbornici su: Joco Jajac — Tišno; Pero Usmiani — Pag; Frano Markoč — Vodice; Pero Marin — Skradin; Miroslav Jakovčev — Betina; Ivan Pelicarić — Biograd; zamenici: Niko Rak — Dubrava; Andrija Jurišić — Šibenik; Marko Dominis — Rab; Ivo Despot — p. Jakova-Šibenik; Jakov Jelić — Murter; Mate Mašina — Preko. Kao zastupnik za Sokolski Sabor biran je brat M. Triva, a za skupštinu Jug. Sok. Saveza brat J. Regner. Revizori su: Marin Radunić, Petar Vasić i Finček Delfin. I brat Regner preporuča župni prednjački tečaj, slet župe prije ljubljanskog, oblaženje sok. društava po vodji župe i nekoliko vežbača, odstranjenja pića iz sokola i strančarenje. Navadja, kako se u ovom pogledu ozbiljno postupa u drniškom sokolu. Jedan delegat iznaša pitanje pogodbe zadarskog sokola s društvom Hrvatski Dom u Zadru. Spominje, kako se položaj promenio odkad je Zadar pripao Italiji, pa bi se sa stanovite strane htelo izrabit ovaj položaj i izigrati zadarski sokol. Steta bi bila velika. Ugovor ne može biti uništen. Ovo pitanje stavlja na srce upravi sokolske župe i moli je da se čim prije propita. Raspravljalo se o raznim pitanjima živahnim sudelovanjem prisutnih. Poprimljeni su ovi zaključci: I. Čim prije nastojat će se uredit tečaj za prednjake sokolskih društava župe; II. Prije ljubljanskog sleta neka se drži slet župe u Šibeniku s ljubljanskim vežbama; III. Poslat će se sokolskim društvima okružnica, da se iz njih odstrani uživanje alkoholnih pića i strančarenje; IV. Neka se pošalje župni vodja s vežbačima po društvima; V. Pobrinit će se uprava da preko Jugosl. Sokol. Saveza dobije u Šibenik vojnike što su sok. prednjači, učion. dvorane za vežbanje i beskatatni zajam; VI. Povisuje se porez župe na 2 dinara godišnje. — **Z d r a v o !**

СОКОЛСКА ЖУПА ТУЗЛА

Sokolsko društvo Doboj osnovano je inicijativom braće Stojana i Bogdana Dakića radi čega su ovi 10. jula 1921. sazvali osnivajuću skupštinu. Na ovu skupštinu došlo je 40 muških i 14 ženskih, pa se na njoj društvo i osnovalo, kao i odbor, kojem je ugodna dužnost, podneti glavnoj skupštini ovaj izvještaj. Upravni odbor sastao se na svojoj prvoj sjednici 15. jula 1921. s tim, da se povede što življa akcija oko organizovanja Sokolstva. Prvi rad je bio da se sokolskom društvu osigura pristojna prostorija za njegov rad što nam je nakon mnogih poteškoća i uspjelo tako, da smo od Ministarstva Vojnog i Morna-

rice dobili baraku u kojoj se sada nalazi naš Dom. Ovu zgradu smo mi na naš trošak adaptirali i zamolili Ministarstvo Vojno i Mornarice, da nam istu pokloni. Kod isposlovanja ove zgrade išao nam je u svakom pogledu na ruku i mnogo tome doprinjeo starosta Sarajevske Sokolske Župe, brat Stevo Žakula. Odmah posle toga otpočeli smo sa pripremanama oko priredjivanja sokolske zabave, [dočim smo sa vježbama morali zastati dok prostorije nisu preudesite, što je potrajalo prilično dugo tako, da smo tek 25. oktobra počeli sa redovitim vježbanjem. Na 6. novembra održali smo odnosno priredili našu prvu zabavu, na koju smo pozvali brata Dušana Bogunovića. Ovaj je održao predavanje o sokol-skoj ideji i radu Sokolstva uopšte. Uspjeh ove zabave je bio u svakom pogledu vrlo dobar, nakon čega nam je pošlo za rukom da djelomično podmirimo naše dugove, a i da nabavimo bar najpotrebnije sprave. Odbor je i dalje nastavio svoj rad sa velikim marom što dokazuje i to da je broj članova porastao na 150 od čega su 43 muška i 14 ženskih izvršujućih, 9 ženskih pomagača i 84 muška. Podmladak je također osnovan čiji je broj dostigao visinu od 80, no na žalost njegov opstanak je ugrožen neprijateljskim držanjem ovdašnjeg paroha i rim. kat. katihete na osnovnoj školi g. Petra Ajavazovića koji je djeci zabranio pohadjanje vježbi. Samo se po sebi razumije da mi nismo ostali ravnodušni prema zadanom nam udarcu u srce, nego smo se obratili upravi škole i čekamo daljni razvoj ove stvari o čemu do danas nismo dobili rezultata. Isto tako potvrđuje rad odbora i to da je ovaj održao u minuljoj godini 6 redovnih i 4 izvanrednih sjednica, da je priredjena zabava na Silvestrovo (31. decembra) koju je počastio svojom posjetom starosta Sarajevske župe brat Stevo Žakula održavši lijepo predavanje o Sokolstvu. Završujemo naš kratki izvještaj sa žalosnom konstatacijom, da razvoj sokolske ideje u našoj okolini nailazi na tolike poteškoće od nesvjesnih ljudi. Mi, kojima je sokolska zavjetna misao najsvetija, nesmijsmo u borbi proti rušitelja Sokolstva malaksati, pa je uspjeh osiguran. Pročitane izvještaje prima skupština na znanje, posle čega čita društvena pravila u smislu kojih predlaže biranje novog odbora. Većinom glasova izbor upravnog odbora vrši se aklamacijom, u koju svrhu skupština izabire braću: Bogdana Ivanovića, Josipa Safnera i Juru Bralića, koji nakon međusobnog sporazuma predlažu skupštini nacrt odbora, a ovaj skupština jednoglasno prima. Prema tome u odbor su izabrani: Upravi odbor: Starosta br. Josip Beranek; zamjenik br. Bogdan D. Dakić; sekretar br. Stojan Dakić; blagajnik br. Boško Čupović; načelnik br. Jovo Kosić; oružar br. Alojz Beranek; odbornici br. Josip Safner i sestra Vuka Kondić; revizori računa braća Ibrahim Mujičić i Pero D. Kondić; kulturno prosvetno odeljenje: predsednik br. Ljubo Dučić; apotekar br. Đuro Vojković; diletantska sekcija br. Bogdan Ivanović; muzička sekcija br. Josip Lukačević; izaslanici za župsku skupštinu braća Todor G. Popović i Bogdan D. Dakić. — Po svršetku dnevnog reda brat starosta zahvaljujući prisutnima na odzivu zaključuje skupštinu.

Kronika zagrebačkog sokolskog društva I.

Skupština učitelja i profesora za osnutak Podmlatka Crvenoga Krsta u Zagrebu. U broju 2. našega lista opisan je cilj Podmladka Crvenog Krsta (Junior Red Cross). U svrhu organizacije i rada stigla je u Zagreb delegatkinja Podmladka Amer. Crvenoga Krsta Miss Ada M. Palmer. Ona će boraviti u Zagrebu do konca mjeseca juna. Za to vreme održaće u zajednici sa učiteljstvom osnovne škole igru: „Boj za zdravlje“!

Da se učiteljstvu rastumači značenje P. C. K. kao i način igre: „Boj za zdravlje“! — to je 12. februara održana skupština učitelja, profesora i

nekih Sokola u gradskoj većnici u Zagrebu. Skupštinu je otvorio šef zdravstvenoga odseka u Zagrebu dr. J. Lochert i pozdravio prisutne, a naročito Miss A. Palmer. U ime Crvenoga Krsta za Hrvatsku, Slavoniju i Medjurije, govorio je predsjednik dr. Ivan Antolković, koji je zaželio svaki uspjeh radu P. C. K. kao i Miss Adi M. Palmer, koji neka bude na korist omladine i otačbine. Burno pozdravljena pozdravila je zbor na engleskom jeziku Miss Palmer. Njezino predavanje o radu P. C. K. pročitala je sestra Jelena Djukić, pomoćnica Miss Palmer. Na koncu je progovorio brat dr. Laza Popović. Nakon toga razvio se razgovor između prisutnoga učiteljstva i Miss Palmer.

Dajući ovaj izvještaj našem Sokolstvu, učinili smo to radi toga da upozorimo Sokolstvo na ovu veoma važnu organizaciju, kao i na to da prouči sistem rada i sredstva koja se upotrebljavaju u P. C. K. Ko se hoće dublje da uputi u samu stvar neka prouči brošuru: Podmladak Crvenoga Krsta (La Croix Rouge de la Jeunesse — Junior Red Cross) koju je izdao akcioni komitet P. C. K. u Zagrebu. Knjiga stoji 2 Din. i dobije se u Sokol. društvu I. (Zagreb — Bogovićeve ul. 7.)

Sastanak Sokolstva i Vojske u Zagrebu. 11. februara održali su predstavnici Sokolstva i Vojske sastanak na kome su većali o odnošaju Sokolstva i Vojske, kao i o povlasticama, koje bi trebalo dati sokolima kod obavljanja vojne dužnosti. Nakon svestrane debate u kojoj su učestvovali svi prisutni od kojih spominjemo braću D-ra Lazu Popovića, D-ra Otona Gavrančića, Janjka Ljuštinu, Milutina Urbanya, Milana Marjanovića, Antu Brozovića, Dušana Bogunovića i oficire: puk. Tasovca, Djordjevića i Lazarevića, te još nekolicinu ostalih prisutnih oficira, rešeno je, da se novom ministru vojnom, pošalje memorandum s molbom, da kad se bude rješavao zakon o ustrojstvu vojske, uzmu predlozi iznešeni u memorandumu u obzir. Naše Sokolstvo trebalo bi po ovom primjeru, da u celoj Jugoslaviji održava čim više veze ne samo s vojskom, nego i sa školom i ostalim korporacijama s kojima Sokolstvo dolazi u doticaj. Samo od nas samih zavisi kako će se i koliko će se Sokolstvo razviti u svim delovima naše otačbine. Čekati uspeh Sokolstva od vlade, od naših narodnih poslanika ili koga drugoga nema svrhe. Sokolstvo ima od nas da dodje i u školu, vojsku i narod.

Sastanak za gradnju Sokolskoga Doma u Zagrebu. Brzi i veoma povoljan razvitak sokolske misli u Zagrebu, koja je nakon oslobodjenja i ujedinjenja obuhvatila skoro celu inteligenciju u Zagrebu, postanak ideje Jugoslovenskoga Sokolstva, koja se rodila u Zagrebu i odatle se širi diljem cele otačbine, kao i potreba da se toj razvijenoj snazi nadje prostor, gdje će se još više i marnije da razvije, rodilo je misao osnutka sokol. doma u Zagrebu. Ta misao, koja je u početku svoga razvoja i koja mora da se ostvari u vremenu od pet ili više godina, dovela je do sastanka, na kome su članovi upravnoga odbora Sokola I., izabrali stalan odbor za daljni rad. I Zagreb, kao mesto na kome se nalaze najbolji jugoslovenski sokolski radnici, mesto u kome problem Jugoslovenskoga Sokolstva ima da se reši, treba i mora da ima Dom. Dajući ovo na znanje našem Sokolstvu, držimo da gradnja Doma u Zagrebu nije lokalna stvar zagrebačkoga Sokolstva, već celoga Jugoslovenskoga Sokolstva. Pomoć, koju će u tome pravcu Sokolstvo u Zagrebu tražiti od ostaloga Sokolstva — mora da bude sokolska dužnost.

D. M. B.

БЕЛЕШКЕ

Zdravo! Kad sam g. 1910., onamo daleko na žalima Tihog Oceana, sudjelovao oko osnutka Hrvatskog Sokola u Oaklandu, Kalifornija, i kasnije Hrvatske Sokolske Župe „Čanić“, nisam ni na kraj pameti imao, da će doći dan, kojim će mi pasti u čast i dužnost, da u ime svoje i druge braće sa Pacifika na rodnoj grudi pozdravim braću Sokolove.

Još onda kad smo u Kaliforniji Sokol osnivali opstojala su tri Sokolska Saveza na Slavenskom Jugu, Hrvatski, Srpski i Slovenski. To ali nas u dalekoj tudjini nije razdvajalo, što je za najbolji dokaz činjenica, da smo još tijekom rata Hrvatsku Sokolsku Župu „Čanić“ reorganizirali u Jugoslavensku Sokolsku Župu na Pacifiku. Ponosom istaknuti mogu, da su važnost i pravi cilj Sokolstva naša braća na dalekom američkom zapadu ranije shvatala, nego se to može reći za braću na rodnoj grudi. To ali konstatujem samo s razloga, da Vam priopćim zašto Vam ove retke upravljam.

Jugoslavenska Sokolska Župa na Pacifiku obdržavala je dne 11. prosinca 1921. u Sacramentu, glavnom gradu Kalifornije, svoju glavnu skupštinu, sa koje jednodušno pozdravlja naše ujedinjeno Sokolstvo u jedan Jugoslavenski Sokolski Savez i stupa u isti kao član Saveza, birajući svoju malenkost, kao jednog od njezinih ustrojitelja i dvanaestogodišnjeg člana, za svoga zastupnika kod Jugoslavenskog Sokolskog Saveza u Ljubljani. Također za njezinog representanta na ovogodišnjem Sokolskom Sletu u Ljubljani, te svim prilikama sokolskim.

Primajući tu dužnost obećao sam braći, da će me u momu radu na sokolskom polju u domovini voditi one iste zavjetne misli, kojima sam služio, dok sam boravio među njima; a te su: „...posvemašnje oslobođenje i ujedinjenje u prvom redu Jugoslavenskog, a onda, cijelog Slavenskog naroda, na temelju sveopće jednakosti, ravnopravnosti i slobode“.

U to ime braću nazivljem Vam svima sokolski: zdravo! Pozdravljam Vas u ime svoje i naše braće u tudjini. U našem budućem sokolskom radu trebat ćemo razumjevanje i međusobnog rada. Vašu kooperaciju molim, a obećajem, da će braća naša sa Pacifika savjesno vršiti sve dužnosti, koje ih kao Sokolima i članovima budu pripadale.

Na svršetku ali istaknuti ću još nešto: Jugoslavenska Sokolska Župa na Pacifiku ne stupa u Savez samo da se među članstvom istoga ubraja i da taj u to ime samo članarinu bere. Ne, mi tražimo aktivnog međusobnog rada, te moralne potpore oko ujedinjenja cjelokupnog Jugoslavenskog Sokolstva u Americi — a u ovome Savez može mnogo da pomogne.

Ljubljana, u veljači 1922.

D. F. Andričević

Zast. Jugoslavenske Sok. Župe na Pacifiku

Соколство на Косову. На седници Чехословачког и Југословенског Соколског Савеза прихваћен је предлог бр. Др. Ваничека, да

Сокољство 1926. год. походи Косово. Ово је дало повода бр. Ст. Жакули, да је у 27. броју „Народа“ изнео ову слику слета на Косову:

„На Видовдан пре подне под ведрим небом, које је некад гледало крваву Ситницу, један велелепан помен косовским јунацима, што га даје освећена, ослобођена и уједињена Нација, закићена косовским божурима, свечана и насмијана, уз грмљавину топова, прасак пушака и гроктање митраљеза и уз громку парастосну песму певачких друштава целе Краљевине. Иза тога свечана поворка Сокољства и Војске, парадним маршем по разбоју честитог Кнеза пред светлим лицем младога Краља Осветника. После подне рад неколико хиљада Соколова и Соколица, нараштаја и подмлатка, свега што се опојило пићем са животодавног соколског извора. Другог дана приказује Војска Краљевине историјски верну и народном песмом опевану слику битке на Косову, у коластим аздијама и костимима из свих наших позоришта, с копљима, наџацима и буздованима, с луковима и стрелама, с Лазаром и Муратом, Милошем и Бајазидом, с Југом Богданом и девет Југовића, са Срђом Злопоглеђом и Мусићем Стеваном, где се јасно и живописно виде цареви једеци, крсташ барјак Бошка Југовића са златним китама, Вукових 12 хиљада љутих оклопника и Косовска девојка с кондиром у руци над сломљеног снагом младог барјактара Павла Орловића. После подне, као апотеоза мисли косовској, модерна битка на Руднику или Куманову, или пробој Солунског фронта и вечерња служба Богу Слободе у Мештровићевом Косовском Храму.

Хоћели се моћи бар донекле остварити ова величанствена свечаност, или ћемо се ограничити само на поход преко Косова. Једно ће бити и мора бити, јер какве год жртве будемо допринели ми, који хоћемо да гинемо, биће мање него оних који су гинули. Не верујем да ће бити Соколова, који ће жалити труда, да дођу на Косово, да се напоје на вечном извору снаге и вере нашег народа, и да се на оном крвавом али светлом разбојишту зајуну, да ће на својим плећима унети ову пространу уједињену отаџбину у бољу будућност. За нас је одлука створена. Ми идемо, али има нешто, чега би требали да се сетимо пре, него што дођемо тамо. Бићемо тамо дан два на вратити се, али треба да оставимо тамо један светли доказ покољенима, да је једна цела соколска генерација посетила то свето место. Треба да подигнемо тамо споменик, болницу, школу, дом за сирочад, или што слично, главно је да носи натпис: Задужбина Југословенског Сокољства у славу палих јунака 1389.—1918. Могао би се основати код Савеза један фонд и обвезати друштва, да сваке године на Видовдан даду свој прилог 1 динар по члану или приход забаве. О овоме би требали да поведемо разговор у сок. јавности, на скупштинама жупа и седници Савеза. Примиче се Видовдан. Размислимо дотле о томе и споразумимо се брзо, соколски“.

Идеје ваља на почетку, још кад се рађају, тачно одредити и добро схватити. Идеја се Славенског Соколског Слета на Косову године 1926. састоји из ових претходних мисли: има нешто на томе Косову човечански великога што се десило, треба то сви славенски

соколи да осете, виде и разуму, — а има нешто у досадашњим велико варошким соколским слетовима што треба да се промени и прилагоди; о практичном спровађању обојега да причекамо са коначном одлуком. Знамо за сада одприлике место и време слета. То је све! Нема сумње да идеја треба да буде жива, и већ први импулси њезини треба да доводе до таласања. У сликама будућности али остаје битно мерилом. Ко може да каже, што је веће и лепше, или год. 1389. или поход са Косова на море год. 1913. или узмак са Косова кроз Албанију год. 1916.?! С друге стране један маневар соколски у смислу доласка, барака и вежби на Косову у ближој или даљој вези са војском, не може одмах да буде познат, да буде готов као одређен план за једно целокупно кретање. Много и заједнички има да се размисли па да се повуку реалне контуре Славенског Соколског Слета на Косову год. 1926.! Тежак је то и мучан посао, и од самог одушевљења неће се наћи живота! Али нека зато ипак не заспи наша снага и Косовски Слет нека буде једном заједничком мишљу од које горе образи и грува срце.

Ур.

KNJIŽEVNI OGLAS

Primili smo 2. broj „*Naše Otadžbine*“ sa ovim sadržajem: Dr. M. Šenoa: *Od Stona do Gospe na Jezeru (na otoku Mljetu)*; Станиша П. Коруновић: *Околина Соко-Бање*; J. Poljak: *Veliki Alan (prelaz preko Velebita)*; Dr. Fran Šuklje: *Iz Samobora na Plješivicu*; Dr. J. Novak: *Obavijesti Ferijalnog Saveza; Omladinski Glasnik*; В. Бернацкиовски: *Моје прво путовање (од Сарајева до Дубровника)*. — С. F.: *Slovenski narod*. — * * * *Kolonija Fer. Saveza na vrelu Prače*; Listak: Z. Šulentić: *S puta po Africi. Из уредништва. Slike: Proščansko jezero i Ciginovac (Plitvička jezera)*. — Veliki Alan. — *Na vrelu Prače*. — *Okolina Soko Banje*. — *Naša Otadžbina. list za opisivanje kralj. SHS u riječi i slici. Urednik pro. D. Jakšić, Karlovac (Rakovačka ul. 27 II. kat). Izlazi 1 put na mjesec. Godišnja pretplata za inozemstvo 8 Fr., za Ameriku 1 Dolar, za kraljevinu SHS 36 Din. Pojedini broj 3 Din.*

Izašla je brošura „*Podmladak Crvenoga Krsta*“ (Junior Red Cross), kao izdanje akcionog komiteta za organizaciju Podmlatka Crvenoga Krsta u Zagrebu. — Cijena brošure 2 Din., a dobije se i u prostorijama Podmlatka Crvenoga Krsta u Zagrebu, Jurišićeva ul. br. 23.

Пренос „*Економиста*“ у Загреб. Последњи број овог привредног тједника, што излази у Карловцу, донаша, да је редакција и администрација „*Економиста*“ пренесена у Загреб, Маровска ул. 28., где ће лист од сада редовито излазити. — Директором листа остаје и надаље Љ. Ст. Коспер, док ће „*Економиста*“ и у будуће задржати ванстраначки и чисто привредни карактер.



MAJKE!

Tražite
samo

DJEČJE BRAŠNO

Salubra

NAJDOBRIJA HRANA ZA DOLENČAD!

Vanredno jačajuće sredstvo
za rekonvalescente i slabe
ljudе svake dobi.

DOBIVA SE SVAGDJE.

Kemička tvornica živežnih preparata

„SALUBRA“ D. D.

ZAGREB - NOVA GRADIŠKA

Narudžbe prima glavno zastupstvo za
Jugoslaviju:
HRV. DION. PROMETNO DRUŠTVO VIROVITICA.

НОВО-ОТВОРЕНА

ТРГОВИНА МАНУФАКТУРНЕ,
КРАТКЕ И ПЛЕТЕНЕ РОБЕ

на велико

М. БАЧИЋ и ДРУГОВИ

— ЗАГРЕБ —

Јуришићева ул. 1. а. Елза Флуид дом.

Препоручује своје богато
стовариште свих врста ма-
нуфактурне, кратке и пле-
тене робе.

Телефон интер. 12-16.

К. МАЛУШЕВИЋ

Београд, Кнез Михајла ул. 8.

Стовариште чешких и белгиј-
ских стаклених плоча, трговина
стаклене и порцуланске робе,
мајолике, емајла и сервиса. Ве-
лики избор уоквирених слика,
огледала и свих свјетилјака. —
Радионица оквира за слике и
устаклење прозора.

Trgovina željeznom robom

LJ. BOŠKOVIĆA nasljednici

MERVAR i HODNIKOVIĆ

Telefon 11-26. ZAGREB Bakačeva 2.

preporuča
svoju veliku zalihu kuhinjskog
posudja, sviju vrsti orudja za
bravare, kovače, stolare kao i
sve u željeznarsku struku za-
sjecajuće predmete.

1. hrv. tvornica za elektro-industriju

IVAN PASPA i SINOVI

ZAGREB

Tvornica: Gundulićeva ulica broj 41.
Telefon 7-25. Prodavaona: Bogovićeve
ulica broj 9. Telefon 8-99.

Preporuča elektro motori, dynamo, in-
stalacioni materijal, lusteri, žarulje i
vlastiiti proizvod „Croatia“. Baterije uz
najnižu cijenu. Sve vrsti popravaka
izvadjaju se najsolidnije.

GRADJEVNO PODUZEĆE

ARANJOS i **POPOVIĆ**

OVL. GRADITELJI

TELEFON ZAGREB GAJEVA
BR. 6-53. UL. 10.

TRGOVINA STAKLENE I PORCULANSKE ROBE

M. KOSOVAC :: ZAGREB

VLAŠKA ULICA BR. 7.

preporuča svoje veliko skladište staklene i porculanske robe,
čaše i flaše za hotele i gostione, češke i belgijske staklene ploče,
ornament te krovno staklo. — Veliki izbor okvira za slike,
stolne i viseće lampe u svim veličinama. — Ustakljuje no-
vogradnje i popravke prozora uz najumjerenije cijene.